

Különleges életek

Hors norms – francia, 2019.
Rendezte és írta: **Olivier Nakache** és **Éric Toledano**. Kép: **Antoine Sanier**.
Zene: **Grandbothers**. Szereplők: **Vincent Cassel** (Bruno), **Reda Kateb** (Malik), **Hélène Vincent** (Hélène), **Alban Ivanov** (Menahem). Gyártó: **Quad Productions / Ten Cinema**.
Forgalmazó: **ADS Service**. *Feliratos*. 114 perc.

Az idei Cannes-i Filmfesztivál zárófilmjeként debütáló *Különleges életek* szerzőpárosa, Olivier Nakache és Éric Toledano (*Életrevalók*, *Eszeveszett esküvő*, *Samba*) nem sokat változtattak sikerreceptjükön. Ismét a kiszolgáltatottságban és embertársaikra utaltságban különösen érintettekéről készítették filmet, ezúttal az autizmussal élőket állítva a középpontba. Az igaz történetet feldolgozó munka Stéphane Benhamou párizsi szervezetét mutatja be, ahol tizenöt éve olyan súlyos autizmussal rendelkezőknek nyújtanak menedéket, akiknek foglalkoztatásuk és fejlesztésük elvész a bürokratikus labirintusban és minden más francia egészségügyi intézet igyekszik kivetni őket magából. Benhamou alteregója, Bruno, munkatársával, Malikkal közösen igyekszik meggyőzni – a fellépő problémák és lehetetlen szabályozások betartásá-

Boldog idők

La belle époque – francia, 2019.
Rendezte és írta: **Nicolas Bedos**. Kép: **Nicolas Bolduc**. Zene: **Anne-Sophie Versnaeyen**. Szereplők: **Daniel Auteuil** (Victor), **Guillame Canet** (Antoine), **Doria Tillier** (Margot), **Fanny Ardant** (Marianne), **Pierre Arditi** (Pierre). Gyártó: **Les Films du Kiosque / Pathé**. Forgalmazó: **Cirko Film Kft.** *Feliratos*. 115 perc.

A sok francia blóddli között, amivel elárasztanak minket a forgalmazók, akad néha igazi gyöngyszem is. Az elmúlt karácsony kellemes meglepetése a hazájában inkább színházi berkekben ismert Nicolas Bedos műve – ami annál is inkább meglepetés, mert egyetlen nagyjátékfilmes rendezéssel a háta mögött, illetve az izléstelen poénokkal operáló *A két mesterlövész* és a teljesen súlytalan *Szerelem a felhők felett* forgatókönyvének megírása után nem pont tőle vártunk egy ilyen mély értelmű, komoly, megható, mégis vicces alkotást. A kiugráshoz talán az kellett, hogy a direktor megismerje műzsját, Doria Tillier-t,

akivel együtt készítették Bedos első nagyjátékfilmjét, az *Adelmanék titkát* is. Bedos új alkotása igazi jutalomjáték Tillier-nek, és az általa játszott karakter szimbolizálja a film egész mondanivalóját.

A *Boldog idők* főhőse a hatvanas Victor, aki hasonló korú feleségétől eltérően nem tudott alkalmazkodni a XXI. század kihívásaihoz: miközben a pszichológus Marianne vígan ad tanácsokat a VR világában, addig a képregény-művész Victor azt sem tudja, mi az. A férfi így teljesen elidegenedik családjától; ám egy váratlan fordulattal a megoldást is a virtuális világ hozza el a számára – csak egy másfajta. Kapcsolatba kerül ugyanis egy olyan céggel, ami díszlet-, és jelmeztervező, rendező, színészek, azaz egy komplett filmes stáb bevonásával éleszt újjá egy olyan időszakot, ahova az ügyfél vissza akar térni. Hősünk pedig azt a napot akarja újraélni, amikor találkozott élete szerelmével. És innentől agyafúrt, duplafedelű sztori veszi kezdetét, ami meglepő módon nemcsak arról szól, hogy aki nem tud alkalmazkod-

ni a modern világ kihívásaihoz, annak vége, hanem egyszerre beszél szerelemről, nosztalgjáról, elengedésről, érzelmi pótlékokról és annak csapdájáról, amikor hiába hisszük azt, hogy az offline világban járunk, valójában ott is csak közvetítő eszközökön keresztül tudunk kapcsolódni a másik emberhez. Teszi mindezt elegánsan, patogós, frappáns dialógusokkal, sok humorral és a már említett Tillier mellett a nem kevésbé csodálatos Fanny Ardant-nal és Daniel Auteuil-jel.

VAJDA JUDIT

nak képtelensége ellenére – a szociális ügyekért felelős állami ügynökség két ellenőrének szervezetük működésének nélkülözhetetlenségéről. S ugyan érthető ennek drámai mélysége és küzdelmessége, a film mégsem képes ezzel a konfliktussal elég mélyre rántani nézőjét ebben a jogi, erkölcsi és szociális összevisszaságban.

A rendezőpáros túl sok felesleges drámai és vígjátéki elemet pakol központi témája köré: Bruno félresikló vakrandijaitól, a szervezet segítőiként dolgozó képesítés nélküli fiatalok társadalmi árnyalásán át, a rögeszmés-kényszeres személyiségzavarral élő Joseph munkaeurópai ellehetetlenüléséig. Noha Cassel energikus alakításával igyekszik vállalni a filmet és összefogni annak szétartó szálait, így is aránytézett marad a *Különleges életek*. A rendezők pont a film kulcsszereplőit választott autizmussal élőkre nem merik kameráikat fókuszálni. Sem a gondozottak, sem pedig a gondozóik nem válnak igazi szereplőkké, alakjuk csupán erősebben felskiccelt vázlat marad.

PAZÁR SAROLTA

Amanda

Amanda – francia, 2018. Rendezte: **Mikhael Hers**. Írta: **Maud Améline** és **Mikhael Hers**. Kép: **Sebastien Buchmann**. Zene: **Anton Sanko**. Szereplő: **Vincent Lacoste** (David), **Isaure Multrier** (Amanda), **Stacy Martin** (Léna), **Ophélie Kolb** (Sandrine). Gyártó: **Nord-ouest Films / Arte France / Pyramide Films**. Forgalmazó: **Vertigo Média**. *Felíratos*. 107 perc.

Mit tehet az ember, ha terortámadásban vész oda valamelyik családtagja? Válgják a revans megszállottjává vagy inkább életben maradt szerettei útját egyengetve igyekezzen új célokat maga elé tűzni? Roppant időszerű sorskérdésekről van szó, nem csoda hát, ha korunk mozdírditorait

is megtermékenyítik: míg a török származású **Fatih Akin** *Sötétben* című mesterműve a bosszú lélektana felől közelítette meg a témát, addig **Mikhael Hers** *Amandája* az egyszerű, mélyen hétköznapi mozzanatokra összpontosít. **David** súlyos határhelyzetbe sodródik, amikor nővére, **Sandrine** iszlamista merénylet áldozatává válik. A felelősségvállalástól ódzkodó srác kénytelen-kelletlen elvállalja árván maradt unokahúga, a megszeppent **Amanda** gyámóságát, s egyúttal kalandos utazást tesz a titkokkal terhelt családi múltba, de még egy fiatal lány szerelme is elszorult mellette. Ellentétben a *Sötétben* kátrányfekete bosszúdrámájával **Hers** úgy mesél széthullott családi kötelékekről, tétova emberi sorsokról és emésztő szenvedésről, hogy

közben teljességgel eltávolodik a bűnproblematikától.

Az *Amanda* – jóllehet bevalottan a 2015-ös párizsi terrormerénylet inspirálta – nem annyira az elmúlt esztendő európai közhangulatát tolmácsolja: megmarad nemesen konzervatív és szimpatikusan eszköztelen szerzői mozinak, amely univerzális kérdéseket feszeget. A történet „kortalanságát” nyomatékosítja az is, hogy a tárgyi szféra – az okostelefonokat és a modern számítógépeket leszámítva – a kilencvenes évek meghitt kopottasságát idézi, **Hers** pedig inkább a múltba réved, mintsem a jelenről beszél. Jelzésértékű például **Elvis Presley** többszöri megidézése, sőt a nagynénje által **Amandának** ajándékozott fehér nyúl révén a rendező az *Alice Csodaországban* is megidézi. Családi drámája azonban

nem válik álomszerűvé, még akkor sem, amikor néhány centivel a realitás talaja felett lebeg. A főhőst alakító **Vincent Lacoste** végtelenbe vesző, elnyűtt tekinteténél ugyanis semmi sem lehet valóságosabb.

KOVÁCS PATRIK

Judy

Judy – amerikai, 2019. Rendezte: **Rupert Goold**. Írta: **Peter Quilter** darabjából **Tom Edge**. Kép: **Ole Bratt Birkeland**. Zene: **Gabriel Yard**. Szereplők: **Renée Zellweger** (**Judy Garland**), **Rufus Sewell** (**Sidney**), **Jessie Buckley** (**Rosalyn**), **Michael Gambon** (**Delfont**), **Finn Wittrock** (**Mickey**). Gyártó: **20th Century Fox / Calamity Films**. Forgalmazó: **Vertigo Média**. *Szinkronizált*. 118 perc.

Judy **Garland** életét kétségkívül tönkretette a show biznisz, a minimum, ami jár neki, egy tisztességes *biopic*, amelyben egy tisztességes sztár teljes szívvel alakítja. A **Judy** ugyan nem öleli fel életének teljes negyvenhét évét, melyből negyvenötöt a színpadon töltött, mégis hűen örökíti meg alakját. A hollywoodi fényévekre néhány flashback erejéig visszatekintő cselekmény 1969-ban játszódik, a **Garland** halálát megelőző időszakban, amikor is kénytelen elvállalni egy londoni varietétúrát, hogy eltartsa kiskorú gyerekeit. A fizikai és lelki összeomlás szélén álló, örlődő, a színpadi szereplést a pokolba kívánó asszony

egy fajgyűlölő *skinhead* banda tagja lesz, hogy így adjon utat az egyetlen érzelmnek, amellyel képes azonosulni: a mindent felemészítő gyűlöletnek.

Akinuoye-Agbaje filmje kétségtelenül erőteljes, jeleneteivel zavarba ejtő alkotás, és ebben az esetben kifejezetten növeli a hatást, hogy a néző folyamatosan emlékeztetheti magát: ez nem fikció, hisz legtöbb részletében igaz történetet lát. A milió ábrázolása kiváló, a színészek nemkülönben, és bár a hasonló témájú filmekhez képest még mérges energiáival sem képes jelentős számú vizuális, vagy dramaturgiai újdonsággal szolgálni, személyes hangvétele okán emlékezetesebb *coming of age* moziként megállja a helyét.

KOVÁCS GELLÉRT

Lola és a fiúk

Lola et ses frères – francia, 2018. Rendezte: Jean-Paul Rouve. Írta: David Foerkinos és Jean-Paul Rouve. Kép: Christophe Offenstein. Szereplők: Ludivine Sagnier (Lola), José Garcia (Pierre), Jean-Paul Rouve (Benoît), Ramzy Bedja (Zohér), Pauline Clément (Sandra). Gyártó: Nolita Cinema / TF' Studio / Les Films du Monsieur. Forgalmazó: Circo Film. Feliratos. 105 perc.

A*Lola és a fiúk* azon csodás filmek közé tartozik, amellyel úgy folyik el az idő, mint ha csak egy kád meleg vízben úcsörögne a néző. Belecsobban, lubickol benne, kellemes, pihentető és jajdejő, majd kiszáll a kádból és öt perc múlva már nem is emlékszik, hogy a frissítő locsipocsi megtörtént. Jean-Paul Rouve művét őszintén csak dicsérni lehet, mert kedvesek a karakterek, bugyborékolnak a párbeszédnek, mosolyogtatóan banálisak az események. Ezt az egyszerűséget az alkotó mindenféle rendezői nüansz nélkül kíséri, teljesen észrevétlen a jelenléte, meg se próbál művészkedni, épp ezért meghökkentő, hogy a néző az ingerszegény-

ség ellenére csak a film háromnegyedénél kap észbe, hogy itt valójában semmi – nagyváson megszokott horderejű – esemény sem történik. Csupán a hétköznapi élet zajlik az apró-cseprő problémákkal.

Lola válóperes ügyvéd, két bátyja van: Benoît, az optikus, Pierre pedig előregedett épületek lerombolásával foglalkozik – mindhármuk foglalkozása önmagáért beszél és finom metaforaként húzódik végig a történetükön. Életükbe Benoît harmadik esküvőjén kapcsolódunk be, ahol Pierre botránnyosan rossz beszédet mond, ráadásul elfelejti a menyasszony nevét is. Ám, ahogy egy normális családban ez lenni szokott, néhány hét sértődöttség után az élet közbeszól és ezek az apró galibák kínos-humoros közjátékként zsugorodva gyűrűznek tovább a következő családi eseménybe. A háttérben mindeközben mindhárom testvérnek megvan a kisebb-nagyobb baja és boldogsága – várandósság, munkanélküliség, bimbózó szerelmek alakulnak, régi szerelmek elmúlnak. Ezeket a teljesen hétköznapi helyzeteket Rouve alkalmanként szurreális, izig-vérig francia humormorzsákkal hinti meg, amellyel elúzi a helyenként érzélgős mellékízt. *A Lola és a fiúk* szép és melegszívű családi portré, ízlésesen szerény keretbe foglalva.

ALFÖLDI NÓRA

Családból is megárt a sok

Joyeuse retraite! – francia, 2019. Rendezte: Fabrice Braçq. Írta: Guillaume Cléquot de Mentque és Fabrice Braçq. Kép: Philippe Brelot. Szereplők: Thierry Lhermitte (Philippe), Michèle Laroque (Marilou), Nicole Ferroni (Cécile), Omar Mebrouk (Arnaud), Gérémy Crédeville (Martin), Judith Magre (Line). Gyártó: Les Films Manuel Munz. Forgalmazó: Vertigo Média. Feliratos. 100 perc.

Az olasz és francia vígjátékok korunkban is gyakran beszélnek a humor nyelvén a társadalmi nyomás alatt összeroppanó egyénről vagy a tradicionális család szőnyeg alá seprert alapproblémáiról (*Életrevalók*, *Teljesen idegenek*, *Őrültké boldogság*). Fabrice Braçq film-

je, a *Családból is megárt a sok* maró szatírának indul, azonban fájóan konformista lezárást kapott. A nyugdíjas éveiket megkezdő Marilou és Philippe minden áron szeretnének örök fiatalnak megmaradva visszavonulni Portugáliába, ám gyerekeik és unokáik akadályozzák őket ebben. A film alapkonfliktusa nagyon izgalmas, és felvázol ellentmondásokat, amelyeket a jóléti nyugati társadalmak igyekeznek elfedni. Például az ember fiatal korát nagyreszt munkával és ideges rohanással tölti (a főhősök lánya, Cécile), és amikor végre élvezhetné az életet, akkor a társadalom elvárja tőle, hogy nagyszülőként unokái nevelését magára vállalja (Marilou és Philippe). Így gyakorlatilag lehetetlen megvalósítani az álmokat, mert az egyén a rendszer működés-módja miatt kénytelen azzal tölteni az életét, hogy saját vágyait elaltatva másoknak megfeleljen. Vagy mégsem?

Fabrice Braçq vígjátéka sajnálatos módon visszatáncol a rendszerszintű kritikától, és behódol a domináns ideológiának, miszerint a család maga a boldogság. Avagy egy nagyszülőnek az legyen a legnagyobb öröme nyugdíjas éveiben, hogy unokáinak élhet, különben rossz szemmel néznek rá. A bátortalan konklúzió mellett nagy hibája a filmnek, hogy bár Cécile szála eleinte izgalmas-

nak tűnik, de eltereli a figyelmet a nyugdíjasokról, így nem erősíti a fő csapásirányt, hanem inkább annak ellenében dolgozik. Ezért a *Családból is megárt a sokot* biztosan nem fogjuk évek múlva is emlegetni olyan, külföldi feldolgozásai révén is lassan klasszikussá érő komédiák mellett, mint az *Életrevalók* vagy a *Teljesen idegenek*.

BENKE ATTILA

Törbe ejtve

Knives Out – amerikai, 2019. Rendezte és írta: **Rian Johnson**. Kép: **Steve Yedlin**. Zene: **Nathan Johnson**. Szereplők: **Daniel Craig** (Blanc), **Chris Evans** (Ransom), **Jamie Lee Curtis** (Linda), **Ana de Armas** (Marta), **Michael Shannon** (Walt), **Toni Colette** (Joni). Gyártó: **T-Street / MRC**. Forgalmazó: **Freeman Film**. Szinkronizált. 130 perc.

A klasszikus vonalvezetésű krimik mostanában igen ritkán vendégeskednek az egyre harsányabb élménypornóra éhes multiplexekben. A konstans életveszélyt és fizikai akciót nélkülöző nyomozások tisztán intellektuális izgalma nyilván nem kelt komolyabb érdeklődést a mai producerekben, pedig a stílus és elegancia örök slágertermékek. Rian Johnson (*Looper*, *Az utolsó Jedi*) a bűnügyi műfaj elkötelezett rajongójaként már-már misztiós tevékenységet folytat, hisz nemcsak Agatha Christie szikrázó szellemét csempészi

vissza a vászonra, de Sidney Lumet színészororientált alkotói felfogását is csúcsra jaratja.

Patinás családi ház, születésnapra összegyűlő család, tör a szívben, számtalan tökéletes indíték és egy dörzsölt nyomozó. Johnson nem akar látványosan újítani vagy idézőjelezni, inkább éjfékete humorba mártja a jól bevált receptet és a színészeit állítja a film középpontjába. Az impozáns stáblistát böngészve nem is kell részletezni, miért tökéletes a szereposztás. Kivétel nélkül mindenki hatalmas kedvvel és élvezettel játszik, különösen azok a sztárok, akik épp a szűkebb skatulyáikból szabadulnak. A karakterek közötti kémia, a ríposztok, a szereplők beszédmodorának finomságai önmagukban elvinnék a bő két órás játékídot, ám Johnsonnak még a fordulatos nyomozás is összejön. Az

író-rendező végig borotvaélen táncol, hiszen egyszerre hajt fejet a zsáner előtt és játszik rá elvárásainkra, miközben folyamatosan képes meglepetéseket okozni. A precíz szerkezetű, mégis lazán kibomló rejtélyre bizonyára még Poirot is elismerően csettintene. Sőt, ahogyan a krimi legnagyobb mesterei, úgy Johnson sem „csak” szórakoztat, az esettel még egy érvényes társadalomkritikát is célba juttat. Tényleg minden tökéletesen klappol tehát, ékesen bizonyítva, hogy nem léteznek elcsépeelt vagy idejétmúlt műfajok, legfeljebb enervált és ötletszegény alkotók.

HUBER ZOLTÁN

Hivatali elfávozás

Corporate Animals – amerikai, 2019. Rendezte: **Patrick Brice**. Írta: **Sam Bain**. Kép: **Tarin Anderson**. Zene: **Michael Yezeriski**. Szereplők: **Demi Moore** (Lucy), **Ed Helms** (Brandon), **Jessica Williams** (Jess), **Karan Soni** (Freddie). Gyártó: **Protagonist Pictures / Snoot Entertainment**. Forgalmazó: **ADS Service**. Feliratos. 86 perc.

Patrick Brice kisköltségvetésű, a tavalyi Sundance fesztiválon bemutatkozott fekete komédiája egy túlélő-thriller köntösébe bújva karikírozza a vállalati kultúrát, a *startup*okra jellemző céges mentalitást. Egy ehető evőeszközöket gyártó

cég dolgozói csapatépítő tréning során bent ragadnak egy szűk barlangban, élelem és víz nélkül, saját túlélési képességeikre utalva. A szorongatott helyzetben előtörnek a munkatársak közötti rejtett feszültségek, különösen a manipulatív, szociopata főnöknővel szembeni ellenérzések, aki évek óta egzcíroztatja őket a lehető legváltozatosabb módokon.

Az alapötlet kétségtelenül frappáns, a forgatókönyv mégsem képes kihasználni a benne rejlő lehetőségeket. Hiába az alig nyolcvanperces játékidő, a szinte végig egyetlen, zárt helyszínen játszódó cselekmény viszonylag gyorsan kifulladás. Néhány poén tényleg ütős, az alkotók nem riadnak vissza a legsötétebb humortól sem (előkerül például a kannibalizmus kérdése), emellett fültnúli lehetünk a „Weinsteining” mint ige megszületésének az angol nyelvben. Brice filmje többségében ugyanazokat a köröket járja újra és újra, miközben felszínesen érint néhány jellemző jelenséget – mint a szexuális szolgáltatások révén feljebbjutás, vagy a tény, hogy a magát ultraprogresszívnek beállító főnöknő csupán az általtól kapott pluszpénz miatt alkalmaz kisebbségi munkavállalókat –, mélyebbre azonban sohasem jut ezek kivésésében. A legfőbb érdem kétségtelenül a színészeké. Moore

